

บทที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบันนี้จะสังเกตได้ว่า การทำงานใด ๆ ก็ตามถ้าสามารถคาดคะเน เหตุการณ์ล่วงหน้า ไม่ว่าจะเป็นทางธุรกิจ เช่น จำนวนการผลิตของสินค้า ปริมาณการซื้อ ฯลฯ หรือทางอุตสาหกรรมก็ตาม การคาดคะเนให้ค่าใกล้เคียงความจริงมากที่สุด ทำอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วหลาย ๆ ปีของธุรกิจนั้น ๆ มาประกอบการพิจารณา และใช้หลักทางสถิติเข้าช่วย จะสามารถตัดสินใจลงทุน ขยายหรือปรับปรุงกิจการนั้น ๆ ทำให้เกิดความเสถียรน้อยกว่าการตัดสินใจโดยไม่ใช้หลักวิชา ธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจอีกสาขาหนึ่งที่หารายได้ให้ประเทศไม่น้อย จะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2520 ธุรกิจการท่องเที่ยวหารายได้ให้ประเทศถึง 4,606,864,138 บาท¹ ซึ่งนับว่าไม่น้อยเลยเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าออกประเภทอื่น ธุรกิจการท่องเที่ยวจึงเป็นธุรกิจสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เราควรจะนำมาพิจารณาศึกษา เพื่อที่จะปรับปรุงขยายงาน ทำให้ธุรกิจประเภทนี้หารายได้ให้ประเทศเพิ่มขึ้น ดังนั้นการคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยว และศึกษาถึงฤดูกาลของการเข้ามาของนักท่องเที่ยวให้ใกล้เคียงความจริง จึงเป็นปัญหาที่จะพิจารณาในวิทยานิพนธ์นี้ การคาดคะเนนี้ไม่ใช่จะเป็นประโยชน์สำหรับองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือจะเรียกย่อ ๆ ว่า อ.ส.ท. เท่านั้น แต่จะรวมถึงธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ภัตตาคาร ฯลฯ ปัจจุบันการคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยวกระทำกันอย่างคร่าว ๆ โดยการคาดคะเนจากแนวโน้ม หรืออาจจะละเอียดลงไปอีก ถึงการหาแนวโน้มและปรับด้วยดัชนีฤดูกาล แต่บางครั้งการศึกษาเพียงแค่นี้อาจจะให้ผลได้ไม่ดีพอ ถ้าหากสามารถหาวิธีที่จะนำส่วนย่อย ๆ

ของปัจจัยของอนุกรมเวลา เช่น แนวโน้ม (Trend) ฤดูกาล (Season) วัฏจักร (Cycle) และเหตุการณ์ผิดปกติ (Irregularity) มาพิจารณาแยกแต่ละส่วน และดูรูปแบบของแต่ละปัจจัย แล้วจึงนำมารวมกันพยากรณ์ค่าในอนาคต จะทำให้ค่าพยากรณ์ที่ใกล้เคียงกับค่าจริงมากขึ้น การพยากรณ์บางครั้งก็ต้องทำอย่างหยาบ ๆ เพื่อความรวดเร็วทันเหตุการณ์ที่จะใช้ในทางตัดสินใจ และเสียค่าใช้จ่ายน้อย เพราะธุรกิจบางประเภทไม่ต้องการค่าพยากรณ์ที่ใกล้เคียงมาก และความผิดพลาดจากการพยากรณ์ไม่ทำให้ธุรกิจนั้นล้มเหลว แต่สำหรับธุรกิจบางประเภทต้องการค่าพยากรณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมาก ถึงจะต้องใช้เวลา และค่าใช้จ่ายในการพยากรณ์มากเพียงใดก็ตาม เพราะถ้าทำการตัดสินใจผิดพลาด จะทำให้ธุรกิจเกิดการเสียหายมาก การพยากรณ์สำหรับธุรกิจการท่องเที่ยวที่ดี จะสามารถวางแผนหรือพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลทำให้รายได้และเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นด้วย จะเห็นตัวอย่างการพัฒนาทางธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย ฯลฯ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย ในปี พ.ศ.2520 จำนวนนักท่องเที่ยวของฮองกง 1,755,669 คน สิงคโปร์ 1,681,985 คน มาเลเซีย 1,283,994 คน และประเทศไทย 1,220,672 คน² ซึ่งยังน้อยกว่าประเทศอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังต่อไปนี้

ก. เพื่อทราบแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยการหาสมการที่เหมาะสมซึ่งชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย

ข. เพื่อทราบการเข้ามาของนักท่องเที่ยวในฤดูกาลต่าง ๆ โดยการหาดัชนีฤดูกาลเพื่อที่จะนำมาปรับให้ค่าแนวโน้มมีค่าใกล้เคียงความจริงขึ้นในแต่ละเดือน

²จากเอกสารของ อ.ส.ท. (Comparison of visitors to Hong Kong, Singapore, Malaysia and Thailand by Month 1977).

ค. เพื่อทราบค่าพยากรณ์ซึ่งจะพิจารณาจากแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย จากแนวโน้มปรับด้วยการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากฤดูกาล (Seasonal Variation) โดยคำนึงถึงวัฏจักร และเหตุการณ์ผิดปกติ ซึ่งจะพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ พิจารณาวัฏจักรและเหตุการณ์ผิดปกติพร้อม ๆ กัน และพิจารณาวัฏจักรและเหตุการณ์ผิดปกติแยกจากกัน กล่าวคือ พิจารณาวัฏจักรครั้งหนึ่งแล้วค่อยพิจารณาเหตุการณ์ผิดปกติอีกครั้งหนึ่ง ค่าพยากรณ์ขั้นสุดท้ายที่จะนำไปเปรียบเทียบคือค่าแนวโน้มดัชนีฤดูกาล ค่าพยากรณ์วัฏจักรและค่าพยากรณ์เหตุการณ์ผิดปกติ

ง. การพยากรณ์จากข้อมูลเดิม (Original data) ด้วยเทคนิคของบ็อกซ์และเจนกินส์

จ. นำค่าพยากรณ์ทั้ง 5 วิธี จากข้อ ก, ข, ค และ ง มาเปรียบเทียบว่าวิธีพยากรณ์วิธีใดดีที่สุด โดยการเปรียบเทียบค่าพยากรณ์ทุกวิธีในปี 2521 กับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยปี พ.ศ. 2521 โดยพิจารณาค่ารวมของผลต่างยกกำลังสอง ระหว่างค่าจริงกับค่าพยากรณ์ได้จากวิธีต่าง ๆ โดยวิธีพยากรณ์ใดที่ให้ค่ารวมของผลต่างยกกำลังสองระหว่างค่าจริงกับค่าพยากรณ์ที่ได้น้อยที่สุดจะถือว่าเป็นวิธีพยากรณ์ที่ดีที่สุด

การพิจารณาค่าแนวโน้ม ดัชนีฤดูกาล วัฏจักร เหตุการณ์ผิดปกติ มีหลายวิธี เช่น การหาแนวโน้ม โดยการเขียนแนวโน้มด้วยสายตา การเขียนแนวโน้มโดยการเลือกจุด 2 จุด วิธีกำลังสองน้อยที่สุด ฯลฯ วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการหาแนวโน้มคือวิธีกำลังสองน้อยที่สุด การหาดัชนีฤดูกาลทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการหาดัชนีฤดูกาลคือ วิธีอัตราส่วนต่อค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ การหาวัฏจักรจะทำได้โดยการกำจัดค่าแนวโน้มและดัชนีฤดูกาลออกจากข้อมูลเดิม ซึ่งจะทำได้ค่าวัฏจักรและเหตุการณ์ผิดปกติ ซึ่งอาจจะพิจารณารวมวัฏจักรกับเหตุการณ์ผิดปกติ หรือจะแยกจากกันและจะพยากรณ์โดยเทคนิคของบ็อกซ์และเจนกินส์ในบทที่ 2 จะอธิบายถึงวิธีหาค่าแนวโน้ม ดัชนีฤดูกาล ค่าวัฏจักรและเหตุการณ์ผิดปกติโดยละเอียด ซึ่งวิธีที่กล่าวในบทที่ 2 จะนำมาใช้ในการ

ข้อมูลที่น่าทึ่ง ว่าเป็นข้อมูลแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย
รวบรวมโดย อ.ส.ท. เป็นข้อมูลรายเดือนตั้งแต่ปี 2506 - 2520 รวม 15 ปี

ความหมายของคำว่า นักท่องเที่ยว³ คือ ผู้เดินทางมาเยี่ยมเยือนชั่วคราว ซึ่ง
พักอยู่เป็นอย่างน้อย 24 ชม. แต่ไม่เกิน 30 วัน ในสถานแห่งนั้น หรือในประเทศนั้น
โดยมีความประสงค์ในการเดินทางประการใดประการหนึ่งคือ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อ
เปลี่ยนอากาศสำหรับสุขภาพอนามัย เพื่อประชุมสัมมนา เพื่อทัศนศึกษา เพื่อประกอบศาสนกิจ
เพื่อร่วมแข่งขันกีฬา เพื่อติดต่อธุรกิจ เป็นต้น ส่วนผู้เดินทางมาอยู่ ณ สถานที่แห่งนั้นหรือ
ในประเทศนั้นน้อยกว่า 24 ชม. ไม่จัดว่าเป็นนักท่องเที่ยวแต่เป็นนักท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ อ.ส.ท.
เนื่องจากได้ทราบค่าพยากรณ์ที่ใกล้เคียงความจริงมาก ทำให้สามารถวางแผนขยายงาน
หรือปรับปรุงกิจการขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ดีขึ้น ทำให้
รายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยดีขึ้นด้วย
และยังเป็นผลประโยชน์ต่อเนื่องไปถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรง-
แรม ภัตตาคาร ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงหรือลงทุนในกิจการใดอย่างถูกต้อง เพื่อทราบ
อัตราการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในฤดูกาลต่าง ๆ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่
คาดว่าจะเข้ามาในปีต่อ ๆ ไป และประการที่สำคัญเพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับธุรกิจอื่น ๆ
ที่ต้องการค่าพยากรณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมาก สำหรับเป็นค่าในการตัดสินใจทาง
ธุรกิจเพื่อไม่ให้ธุรกิจนั้น ๆ ล้มเหลว

³จากหนังสืออุตสาหกรรมท่องเที่ยว เอกสารเผยแพร่ในการสัมมนาผู้นำทางการ
ท่องเที่ยวครั้งที่ 9 โรงแรมบางแสน โรงเรียนศึกษาเทศบาลชลบุรี วันที่ 17-20 พฤศจิกายน